

PLANTENDESKUNDIGE MARGARETH HOP OVER 'HET VERGETEN PLANTSEIZOEN':

‘Het najaar is ook hét moment om een haag te planten’

De hete zomer van 2022 hebben we achter ons gelaten. De extreme temperaturen zijn ingewisseld voor regenbuien en wind. Het najaar. Voor de tuinliefhebber breekt daarmee een interessante periode aan, want dit jaargetijde, Het Vergeten Plantseizoen, leent zich uitstekend om de tuin onder handen te nemen en planten en hagen te planten.

Beelden: Sjon.nl

NL Vergroent heeft het initiatief genomen om het najaar uit te roepen tot het vergeten plantseizoen. Met dit initiatief willen de organisaties die betrokken zijn bij NL Vergroent proberen oude tijden te doen herleven en het najaar weer tot hét plantseizoen te gaan uitroepen.

In de afgelopen 30 jaar is de focus voor het planten bij de consumenten geheel in het voorjaar komen te liggen en is het najaar als tuinseizoen naar de achtergrond verschoven. Het planten in het najaar heeft echter diverse voordelen, zegt plantenskundige Margareth Hop van Actifolia. “Zo is de bodem nog warm na de zomer en slaan de planten beter aan. In het najaar is het veel vochtiger dan in het voorjaar; je hoeft daardoor veel minder vaak en veel minder lang water te geven. In het voorjaar zijn de planten goed in de groei, ze zijn nieuwe bladeren en knoppen aan het maken en ze hebben dan juist veel water nodig. Zeker bij een extreem droog voorjaar, die door de klimaatverandering steeds vaker lijkt voor te komen, moet je water blijven geven om planten in leven te houden.”

Dat het najaar een uitstekende periode is om te planten, is overigens nog niet bij iedereen doorgedrongen. “Ik werk zelf bij een grote kwekerij die met name de institutionele markt belevt. Daar is het al jarenlang gebruikelijk dat het plantseizoen zo ongeveer in september begint. Vanaf dan worden alle bestellingen uitgeleverd”, zegt Hop. “Maar ik moet zeggen dat ik daar bij de consument nog niet zoveel van merk. Ook in de tuincentra zie je daar niet veel van.”

Tweede bloeiperiode

Nu de zomers extremer worden, met hogere temperaturen en lange perioden van droogte, worden planten in de herfst weer actief, zegt Hop. “Als je een plant uit de grond haalt als die net een periode van droogte heeft gehad en je geeft hem dan op zijn nieuwe standplaats water, dan werkt dat als een soort wekker. Je schudt hem even wakker: hé, de stressperiode is afgelopen, nu moet je weer wat gaan doen. Planten doen dat van nature ook. Voor planten is droogte een vorm van stress. Een ander vorm van stress is bijvoorbeeld winterkou. Planten maken daar niet zo goed onderscheid tussen. Vaak als een periode van stress afgelopen is, dan reageren ze: ik moet gaan bloeien en ik moet gaan groeien. Je ziet nu soms dat planten na zo'n periode van droogte ineens nieuwe bloemetjes en nieuwe scheuten gaan maken. Sommige planten hebben dan echt een tweede bloeiperiode. Ook planten die normaal helemaal niet bloeien in de herfst, maar bijvoorbeeld juist in het voorjaar bloeien.”

Herfstaster

In het begin van de herfst kun je volgens Hop alles wat je in een pot koopt in de tuin zetten; dat heeft dan mooi de tijd om voor de winter vast te wortelen. Planten die met kluit worden verkocht zijn juist geschikt om in de tweede helft van het najaar te planten. Planten die uitermate geschikt zijn om in het najaar te planten zijn bijvoorbeeld herfstaster, herfstanemonen, siergrassen en de *Geranium 'Rozanne'*.

“Er zijn nu genoeg planten die je bij tuincentra kunt kopen en die meteen de tuin in kunnen”, zegt Hop. “De enige planten die je beter niet in het najaar kunt planten zijn die die erg gevoelig zijn voor bijvoorbeeld nattigheid in de winter. Je hebt een aantal van die planten die wij wel graag willen gebruiken in tuinen omdat ze heel goed tegen droogte

kunnen, maar dat zijn soms planten die niet van nattigheid houden. Zoals de vaste planten Salvia en lavendel; dat zijn planten die prima tegen droogte kunnen. Maar die houden er helemaal niet van om in de winter met hun wortels in de nattigheid te staan. En een plant die pas net in de tuin is geplant, is daar nog extra gevoelig voor. Een plant die al in het voorjaar is geplant en de hele zomer is gegroeid, die heeft al veel meer wortels en die kan wat dat betreft een stootje hebben.”

Engels winterhard

Hoe kijkt Hop als plantdeskundige aan tegen de hogere temperaturen en de perioden met droogte die tegenwoordig veel vaker voorkomen? “Er zijn echt dingen veranderd. We hadden vroeger de term ‘Engels winterhard’, waarmee planten werden aangeduid die je wel op vakantie in Frankrijk of Engeland ziet en bij ons net niet winterhard zijn. Die planten zie je tegenwoordig gewoon bij het standaard tuinassortiment staan en dat gaat ook bijna altijd goed. Een van de bekendste uit die categorie is de *Viburnum tinus*. Die werd vroeger ook wel gebruikt, maar dan was het garantie tot de deur. Als we een Elfstedentochtwinter hadden, dan was je hem kwijt. Dat soort planten worden tegenwoordig zelfs in de openbare ruimte gebruikt. Daar nemen ze echt geen risico’s met planten die misschien niet winterhard zijn. Ik werk zelf in regio Boskoop en in het westen van Nederland kun je wat dat betreft iets meer maken dan in het oosten, want dat zit in een andere winterhardheidszone. Met name in de hele kuststrook van Nederland is het tegenwoordig echt milder in de winter dan vroeger. Je kunt wat dat betreft daar gewoon andere planten dan vroeger gebruiken.”

Over het veranderen van het klimaat heeft Hop een aardig voorbeeld. “Ik vond laatst een heel oud nummer van een vakblad. Daar stond een artikel in over de *Hydrangea macrophylla*, de gewone boerenhortensia. In dat artikel stond de opmerking; wat jammer toch dat wij deze plant in Nederland alleen maar als kamerplant kunnen gebruiken. Nou, ik denk dat de meeste tuiniers van tegenwoordig het daar niet mee eens zullen zijn. Dit was een artikel uit de jaren zestig en in die tijd was de hortensia nog een kamerplant, omdat die in de tuin te vaak vorstschade opliep.”

Herfstkleuren

Een voordeel van planten in het najaar is ook dat er minder water gegeven hoeft te worden. “Niet alleen omdat het nu meer regent,

maar ook omdat de nachten langer worden. Je ziet het ’s ochtends al, dat alle planten helemaal onder de dauw zitten. De luchtvochtigheid is hoger en dat zorgt er ook voor dat planten minder uitdrogen. Uiteraard moet je als je in de herfst een nieuwe plant in de tuin zet, bij het aanplanten goed water geven. De weken daarna helpt de regen vaak een handje mee; het is niet zo dat je daar elke dag met de gieter bij hoeft te staan, wat je in het voorjaar wel vaak hebt.”

Oktober en november zijn ook belangrijke maanden voor het planten omdat in die periode de bomen hun blad laten vallen en er dus minder kans op uitdroging bestaat. “Ook daar zie je een verandering. Als we bijvoorbeeld zo’n heel lange milde herfst hebben, dan zie je ook minder herfstkleuren aan de bomen. In Amerika noemen ze de periode waarin de bomen prachtig verkleuren de Indian Summer. De prikkel voor dat verkleuren zijn de koude nachten. Als wij in Nederland in heel oktober en half november nauwelijks koude nachten hebben, met een nachtvorstje van 2 graden, dan krijgen die bomen die prikkel niet zo erg om die herfstkleur te ontwikkelen. Op een gegeven moment valt het blad wel af, maar dan hebben we niet die mooie kleuren zo sterk gehad.”

Haagplanten

Wie in het najaar op slimme wijze aan de slag gaat, kan het hele jaar door genieten van een mooie en levendige tuin. Bovendien is een mix van planten niet alleen mooi om te zien, maar ook goed voor de biodiversiteit. Het planten van vaste planten kan ook goed gecombineerd worden met bloembollen (voorjaarsbollen).

Hop: “Wat veel mensen niet weten, omdat je daar als consument misschien maar een of twee keer in je leven mee te maken krijgt, is dat het najaar ook het moment bij uitstek is om een haag te planten. Zo rond november zijn alle haagplanten te kust en te keur te krijgen en dan kun je ook het materiaal met naakte wortel kopen. Dat is veel goedkoper dan planten uit pot.”

Beelden: Sjon.nl

Over Het Vergeten Plantseizoen

Kijk op de website <http://vergetenplantseizoen.nl/> voor wie meer wil weten over Het Vergeten Plantseizoen. Daar staan alle activiteiten, evenementen, nieuws, informatie en tuintips op vermeld. Groenprofessionals kunnen voor advies over het functioneel toepassen van beplanting in de openbare ruimte kijken op <https://actifolia.nl/>.